

Kuba Kryś

Psychologia dla Nauk o Rozwoju Społeczeństw

Amartya Sen—badacz rozwoju społeczeństw oraz laureat Nagrody Nobla—zapropozował, że celem rozwoju społecznego jest „poprawa warunków życia”. Przez drugą połowę XX wieku, rozwój ekonomiczny funkcjonował jako uniwersalny paradygmat rozwoju społecznego, i z powodzeniem zaspokoił podstawowe potrzeby zdecydowanej większości współczesnych społeczeństw. Teraz, po zaspokojeniu podstawowych potrzeb (ale również ze względu na rosnącą liczbę argumentów wskazujących negatywne strony rozwoju ekonomicznego), paradygmat rozwoju ekonomicznego powinien być zastąpiony nowym paradygmatem, który będzie odpowiadał wyzwaniom XXI wieku. Czy nowy paradygmat rozwoju będzie uniwersalny kulturowo, czy może być kulturowo wrażliwy? Czy nauki o rozwoju społeczeństw uwzględnią, że między kulturami ludzie różnią się w swoich zachowaniach, myślach i preferencjach co do sposobów „poprawy warunków życia”? Czy skoro istnieją kulturowe różnice w potrzebach wyższych, to przyszłe ścieżki rozwoju społeczeństw mogą się różnić między sobą? Jak psychologia międzykulturowa może przyczynić się do sformułowania nowego paradygmatu rozwoju społeczeństw w XXI wieku? W planowanej prezentacji omówię zasygnalizowane wyżej problemy z perspektywy psychologii międzykulturowej. Przedstawię także wyniki dwóch badań empirycznych: badania „potocznych teorii rozwoju społecznego” przeprowadzonego w dziewięciu krajach, oraz badania „idealnych typów dobrego życia” przeprowadzonego w pięćdziesięciu krajach. Będę również argumentował, że teorie rozwoju społecznego oraz teorie dobrostanu powinny wyjść poza rozumowanie, że „rozwój ekonomiczny prowadzi do szczęścia”.

Psychologizing Societal Development Science

Amartya Sen—a societal development researcher and Nobel Prize winner—proposed that the purpose of societal development is the “enhancement of living conditions”. For the second half of XX century, economic growth functioned as the universal paradigm of societal development, and successfully secured basic needs for the vast majority of contemporary societies. Now, after basic needs seem to be secured (but also due to the growing body of research documenting drawbacks of economic paradigm), economic paradigm may need to be replaced by a new paradigm that will suit challenges of societal development in XXI century. Will the new paradigm be culturally universal, or may it become culturally sensitive? May the societal development science acknowledge that people across cultures differ in their behaviors, thoughts and preferences about how to “enhance their living conditions”? Can priorities towards higher needs, and thus future societal developmental pathways, differ between societies? How can cross-cultural psychology contribute to formulating the societal development paradigm for XXI century?

In the proposed presentation, I will discuss the above problems from the perspective of cross-cultural psychology. I will report findings from the preliminary nine-countries study on folk theories of societal development, and from fifty-countries study on ideal type of happiness. Finally, I will argue that theories of societal development and of societal well-being, may need to reach beyond the “economic growth promoting happiness” reasoning.